

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE
PUBLICZNE GIMNAZJUM
Im. WŁADYSŁAWA II JAGIEŁŁY
W CHOSZCZNI

**I. PODSTAWOWE ZASADY NAUCZANIA WIEDZY O
SPOŁECZEŃSTWIE
W PUBLICZNYM GIMNAZJUM
im. WŁADYSŁAWA II JAGIEŁŁY W CHOSZCZNI**

1. Przedmiotowy System Oceniania z wiedzy o społeczeństwie jest zgodny z Zasadami Wewnątrzszkolnymi Oceniania Publicznego Gimnazjum im. Władysława II Jagiełły w Choszcznie /zwanego dalej Gimnazjum/.
2. Przedmiotowy System Oceniania ma na celu wspieranie rozwoju intelektualnego i osobowościowego ucznia.
3. Nauczanie wiedzy o społeczeństwie w gimnazjum realizowane jest w postaci dwóch modułów:
  - a) „wychowanie obywatelskie” w II klasie gimnazjum, w wymiarze **jednej godziny lekcyjnej w tygodniu**
  - b) „wychowanie do aktywnego udziału w życiu gospodarczym” w klasie **III gimnazjum, w wymiarze jednej godziny w tygodniu**
4. W toku nauczania ma miejsce korelacja międzyprzedmiotowa w bloku przedmiotów humanistycznych i z przedmiotami matematyczno-przyrodniczymi
5. W trakcie procesu dydaktycznego ma miejsce indywidualizacja pracy z uczniem.
6. Wymagania edukacyjne sformułowane są na podstawie planu wynikowego opartego na programie nauczania wykorzystywanym w danej klasie

KONTRAKT Z UCZNIEM

- 1.Podczas lekcji wiedzy o społeczeństwie uczeń ma podręcznik, zeszyt.
- 2.Uczeń zna wymagania edukacyjne i kryteria ocen.
- 3.Wiadomości i umiejętności są sprawdzane w formie pisemnej lub ustnej.
- 4.Uczeń ma prawa jeden raz w semestrze być nieprzygotowany do lekcji, za wyjątkiem tych, na których zapowiedziana była wcześniej praca pisemna. Przez nieprzygotowanie rozumiemy: brak podręcznika, zeszyt, brak pracy domowej, nieprzygotowanie do odpowiedzi
- 5.O nieprzygotowaniu uczeń informuje nauczyciela na początku lekcji. W przeciwnym wypadku otrzymuje ocenę niedostateczną
- 6.W ciągu semestru rodzice ucznia/ opiekunowie prawni mogą usprawiedliwić nieprzygotowanie ucznia do lekcji
7. Prace klasowe są obowiązkowe. Nieobecni uczniowie w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły piszą ją w terminie ustalonym z nauczycielem. Jeżeli podczas pracy klasowej nauczyciel stwierdzi że uczeń „ściąga” otrzymuje on ocenę niedostateczną bez możliwości poprawy.
- 8.Dopuszczalna jest poprawa jednej pracy w ciągu dwóch tygodni od oddania pracy. Ocena z poprawy jest ostateczna.
- 9.Kartkówki są zamiennie traktowane z odpowiedziami ustnymi i odnoszą się co najwyżej do trzech tematów lekcyjnych i nie muszą być zapowiedziane.
- 10.Uczeń ma prawo do jawnej oceny. Na jego prośbę lub rodzica/ opiekuna prawnego jest ona uzasadniana przez nauczyciela.
- 11.Prace pisemne są archiwizowane do końca roku szkolnego. Uczeń jego rodzice/ prawni opiekunowie mają do nich prawa wglądu.
- 12.Na koniec semestru/ roku szkolnego nie ma możliwości odpowiedzi na wyższą ocenę.
- 13.Z ocenami bieżącymi stosuje się ocenianie wspierające.
14. Wszystkie nie wyjaśnione sprawy w PSO będą wyjaśniane zgodnie z Rozporządzeniem MEN i ZWO obowiązującym w szkole.

II. CELE EDUKACYJNE NAUCZANIA WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

1. CELE OGÓLNE

- I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.
- II. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.
- III. Współdziałanie w sprawach publicznych.
- IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.
- V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.
- VI. Rozumie zasady gospodarki rynkowej.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE

Uczeń

- potrafi wyjaśnić, dlaczego człowiek jest nazywany istotą społeczną
- rozumie, że człowiek jest niepowtarzalną indywidualnością, która jest obdarzona swoistymi cechami i możliwościami wzbogacania życia społecznego.
- rozumie pojęcia: cechy wrodzone, cechy nabyte, osobowość, wartości, socjalizacja;
- potrafi wyjaśnić, co kształtuje osobowość człowieka;
- wyjaśnia na przykładach znaczenie podstawowych norm współżycia między ludźmi, w tym wzajemności, odpowiedzialności i zaufania,
- zna definicję grupy społecznej i roli społecznej;
- umie wymienić rodzaje grup społecznych i podać konkretne ich przykłady;
- potrafi wyjaśnić, w jaki sposób grupa wpływa na jednostkę;
- potrafi identyfikować różne role grupowe;
- omawia zasady komunikowania się i współpracy w grupie,
- wymienia podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji,
- wymienia podstawowe sposoby rozwiązywania konfliktów w grupie i między grupami,
- zna zasady prawidłowego porozumiewania się;
- rozumie pojęcia: komunikacja werbalna i niewerbalna, asertywność;
- umie wyrażać emocje w komunikatach typu „ja”;
- umie komunikować się za pomocą słów i przy użyciu języka ciała;
- potrafi jasno i precyzyjnie wyrażać własne zdanie.
- potrafi scharakteryzować rodzinę i grupę rówieśniczą, jako małe grupy społeczne;
- wie, na czym polega szczególna rola rodziny w życiu człowieka.
- charakteryzuje – odwołując się do przykładów – wybrane klasy społeczne, warstwy społeczne, grupy zawodowe i style życia,
- zna i rozumie pojęcie „społeczeństwo”;
- umie wyjaśnić, dlaczego społeczeństwo jest zbiorowością złożoną, wewnętrznie zorganizowaną i zróżnicowaną;
- rozumie, jak tworzą się podziały społeczne;
- rozpoznaje role społeczne, w których występuje, oraz związane z nimi oczekiwania,
- potrafi podać przykłady zróżnicowania społecznego i sposoby jego zmniejszenia
- wie, czym zajmuje się socjologia;
- potrafi omówić przyczyny i konsekwencje zmian demograficznych w społeczeństwie polskim;

- rozumie, czym jest społeczność szkolna;
- wie, jakie dokumenty regulują pracę szkoły;
- umie omówić strukturę szkolnictwa w Polsce;
- potrafi wymienić i zna kompetencje organów szkoły;
- zna zakres uprawnień i formy działania samorządu uczniowskiego;
- umieć wymienić cechy, jakimi powinny się charakteryzować osoby pełniące funkcje w samorządzie uczniowskim;
- wyjaśnia, na czym polega przestrzeganie praw ucznia
- zna procedurę wyborów do samorządu uczniowskiego i umie je przeprowadzić;
- potrafi określić miejsce samorządu uczniowskiego w życiu szkoły;
- potrafić wyjaśnić, dlaczego samorząd uczniowski jest szkołą demokracji
- zna i rozumie pojęcia: naród, świadomość narodowa, obywatelstwo
- zna polskie symbole narodowe i historię ich powstania;
- wie, jak należy zachować się wobec polskich symboli narodowych.
- zna i rozumie pojęcia: tolerancja, mniejszość narodowa, stereotyp;
- zna prawa mniejszości narodowych;
- wie, jaką postawę winniśmy przejawiać wobec przedstawicieli innych narodów.
- zna i rozumie pojęcie ojczyzna, patriotyzm, nacjonalizm, szowinizm, kosmopolityzm, Polonia;
- wyjaśnia, odwołując się do wybranych przykładów, czym według niego jest patriotyzm; porównuje tę postawę z nacjonalizmem, szowinizmem i kosmopolityzmem,
- wyjaśnia, co dla niego oznacza być Polakiem (lub członkiem innej wspólnoty narodowej) i czym obywatelstwo różni się od narodowości,
- wyjaśnia, uwzględniając wielonarodowe tradycje Polski, jaki wpływ na kształtowanie narodu mają wspólne dzieje, kultura, język i tradycja,
- wyjaśnia, co łączy człowieka z wielką i małą ojczyzną i omawia te więzi na własnym przykładzie,
- uzasadnia, że można równocześnie być Polakiem, Europejczykiem i członkiem społeczności światowej
- wymienia mniejszości narodowe i etniczne oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) żyjące obecnie w Polsce i przedstawia przysługujące im prawa i charakteryzuje jedną z tych grup (jej historię, kulturę, obecną sytuację),
- wyjaśnia, co to jest Polonia i w jaki sposób Polacy żyjący za granicą podtrzymują swoją więź z ojczyzną,
- wie, w których państwach znajdują się największe skupiska Polonii.
- potrafi wymienić przejawy patriotyzmu w czasie wojny i w czasie pokoju;
- umie ocenić postawę nacjonalistyczną;
- potrafi wykazać, odwołując się do Holokaustu oraz innych zbrodni przeciw ludzkości, do jakich konsekwencji prowadzić może skrajny nacjonalizm;
- potrafi ocenić, odwołując się do historycznych i współczesnych przykładów, w jaki sposób stereotypy i uprzedzenia utrudniają dziś relacje między narodami i państwami.
- zna i rozumie pojęcia: państwo, suwerenność;
- zna koncepcje genezy państwa;
- potrafi wymienić cechy i funkcje państwa;
- wyjaśnia, jak człowiek staje się obywatelem w sensie formalnym (prawo ziemi, prawo krwi, nadanie obywatelstwa),
- potrafi wyjaśnić różnice między narodowością a obywatelstwem
- podaje przykłady uprawnień i obowiązków wynikających z posiadania polskiego

obywatelstwa,

- wymienia cechy dobrego obywatela,
- umie podać przykłady państw jednolitych narodowo i wielonarodowych.
- umie dokonać klasyfikacji państw według różnych kryteriów;
- zna i rozumie pojęcia: monarchia konstytucyjna, republika, państwo unitarne, złożone, federacja;
- potrafi wymienić przykłady państw- monarchii i państw- republik w Europie;
- potrafi podać przykłady państw unitarnych i federacyjnych.
- zna i rozumie pojęcia: partia polityczna, system partyjny;
- wie, jakie są cechy i funkcje partii politycznych;
- potrafi wymienić największe partie polityczne w Polsce;
- umie wskazać podstawowe różnice programowe między partiami działającymi w Polsce.
- charakteryzuje, odwołując się do wybranych przykładów, różnice między systemem dwupartyjnym a systemem wielopartyjnym,
- zna i rozumie pojęcia: państwo totalitarne, państwo autorytarne, państwo demokratyczne;
- potrafi przedstawić pozycję obywatela w państwach totalitarnych, autorytarnych i demokratycznych;
- potrafi uzasadnić wyższość demokracji nad systemem totalitarnym i autorytarnym.
- zna i rozumie pojęcie demokracja;
- umie przedstawić historię demokracji;
- wymienia podstawowe zasady demokracji;
- wyjaśnia zasady: większości, pluralizmu i poszanowania praw mniejszości w państwie demokratycznym
- wyjaśnia, czym są prawa człowieka i uzasadnia ich znaczenie we współczesnej demokracji,
- wskazuje różnice w sytuacji obywatela w ustroju demokratycznym, autorytarnym i totalitarnym,
- odróżnia formy demokracji pośredniej od bezpośredniej;
- porównuje demokrację bezpośrednią z przedstawicielską oraz większością z konstytucyjną (liberalną),
- ocenia i ilustruje przykładami zalety i słabości demokracji,
- zna różnice między demokracją większością a konstytucyjną.
- umie wymienić podmioty życia publicznego;
- potrafi podać przykłady współdziałania i konkurowania ze sobą w życiu publicznym różnych podmiotów;
- zna i rozumie pojęcia „czynne i bierne prawo wyborcze”;
- zna i rozumie pojęcie: społeczeństwo obywatelskie;
- umie wymienić cechy dobrego obywatela;
- wyjaśnia, podając przykłady, jak obywatele mogą wpływać na decyzje władz na poziomie lokalnym, krajowym, europejskim i światowym,
- wymienia i omawia funkcje środków masowego przekazu,
- potrafi odróżnić informację/fakt od opinii/komentarza na dany temat;
- wyjaśnia znaczenie środków masowego przekazu w życiu obywateli,
- umie uzasadnić znaczenie opinii publicznej we współczesnym świecie.
- charakteryzuje prasę, telewizję, radio, Internet, jako środki masowej komunikacji i omawia wybrany tytuł, stację czy portal ze względu na specyfikę przekazu i odbiorców,

- wyszukuje w mediach wiadomości na wskazany temat; wskazuje różnice między przekazami i odróżnia informacje od komentarzy; krytycznie analizuje przekaz reklamowy,
- uzasadnia, posługując się przykładami, znaczenie opinii publicznej we współczesnym świecie, odczytuje i interpretuje wyniki wybranego sondażu opinii publicznej,
- wyjaśnia, co to znaczy, że konstytucja jest najwyższym aktem prawnym w Rzeczypospolitej Polskiej,
- omawia najważniejsze zasady ustroju Polski (suwerenność narodu, trójpodział władz, rządu prawa, pluralizm),
- wyjaśnia, jakie instytucje i w jaki sposób realizują w Polsce zasadę trójpodziału władz.
- potrafi przedstawić sposób powoływania parlamentu;
- umie przedstawić organizację pracy polskiego parlamentu;
- potrafi wymienić zadania sejmu i senatu;
- wyjaśnia, jak powstają w Polsce ustawy;
- zna i rozumie pojęcia: kadencja, Zgromadzenie Narodowe, mandat poselski, interpelacja poselska, immunitet parlamentarny.
- wymienia partie polityczne obecne w Sejmie, wskazuje te, które należą do koalicji rządzącej, i te, które pozostają w opozycji,
- zna zasady wyboru Prezydenta RP;
- wymienia uprawnienia i zadania prezydenta;
- podaje nazwisko aktualnego prezydenta i premiera,
- umie omówić procedurę tworzenia, skład i funkcje rządu RP;
- wyjaśnia, jak powoływany jest i czym zajmuje się rząd polski,
- wyszukuje nazwiska ministrów i zadania wybranych ministerstw
- umie wykazać różnice między uprawnieniami premiera i prezydenta;
- zna strukturę wymiaru sprawiedliwości w Polsce;
- zna zasady wymiaru sprawiedliwości;
- potrafi wyjaśnić, na czym polega zasada niezawisłości sędziowskiej i dwuinstancyjności działania sądów;
- potrafi wyjaśnić, w jaki sposób Trybunał Konstytucyjny kontroluje zgodność prawa z konstytucją;
- zna kompetencje Trybunału Stanu;
- umie wymienić organy stojące na straży prawa w RP i określić ich zadania.
- korzystając z konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej omawia podstawowe prawa i wolności w niej zawarte,
- umie wymienić podstawowe wolności i prawa obywatela RP;
- umie wymienić obowiązki obywatela RP wobec państwa;
- wie co zrobić, kiedy prawa i wolności są naruszane.
- zna pojęcie „samorząd terytorialny” i jego strukturę;
- umie wymienić organy samorządu wojewódzkiego, powiatowego i gminnego;
- potrafi wyjaśnić zasadę pomocniczości;
- zna nazwy i rozmieszczenie na mapie wszystkich województw w Polsce.
- zna zasady wyborów do samorządu terytorialnego;
- wie komu przysługuje bierne i czynne prawo wyborcze;
- potrafi omówić zasady wyboru radnego, starosty, wójta (burmistrza, prezydenta);
- zna i rozumie pojęcia: kadencja, obwód wyborczy, komitet wyborczy, kampania wyborcza, mężowie zaufania.
- zna organy i zadania samorządu gminnego;

- zna i rozumie pojęcia: wójt, burmistrz, prezydent, mienie komunalne;
- zna różne sposoby wpływania obywateli na decyzje władz gminy;
- wie, gdzie znajduje się urząd gminy i jakie sprawy można w nim załatwić;
- wie, jak powstaje i na co jest przeznaczony budżet gminy;
- umie podać przykłady działalności gospodarczej w gminie.
- zna zakres spraw, którymi zajmuje się samorząd powiatowy i wojewódzki;
- wie, jakie sprawy można załatwić w urzędach powiatowym i wojewódzkim;
- wie gdzie mieszczą się urzędy powiatu i województwa;
- wie, jakie obowiązki ma urzędnik wobec obywatela
- podaje podstawowe informacje o swojej gminie, wydarzenia i postaci z jej dziejów,
- wymienia najważniejsze zadania samorządu gminnego i wykazuje, jak odnoszą się one do jego codziennego życia,
- omawia sposób wybierania i działania władz gminy, w tym podejmowania decyzji w sprawie budżetu,
- omawia sposób wybierania samorządu powiatowego i wojewódzkiego oraz ich przykładowe zadania.
- uzasadnia potrzebę samorządności w państwie demokratycznym,
- wyjaśnia, na czym polegają zasady decentralizacji i pomocniczości; odnosi je do przykładów z życia własnego regionu i miejscowości,
- porównuje – na wybranych przykładach – zakres działania samorządu wojewódzkiego z zakresem działania wojewody,
- zna i rozumie pojęcia: organizacja pozarządowa, organizacja pożytku publicznego, wolontariat, stowarzyszenie, fundacja;
- wie, co należy zrobić, aby założyć stowarzyszenie;
- wie, kto sprawuje administrację rządową w terenie
- rozumie pojęcie „służba cywilna” i jej rolę w państwie demokratycznym;
- potrafi wymienić cechy, jakie powinien posiadać urzędnik państwowy.
- wymienia zadania administracji publicznej i podaje przykłady jej działań,
- zna i rozumie pojęcia: związek zawodowy, strajk,
- umie określić, jakie są podstawowe zadania i możliwości działania związków zawodowych;
- umie określić, jaki wpływ na warunki pracy może mieć działalność związków zawodowych;
- potrafi ocenić rolę związków zawodowych w państwie demokratycznym.
- wymienia najważniejsze kierunki polskiej polityki zagranicznej
- omawia stosunki z państwami Unii Europejskiej i Stanami Zjednoczonymi oraz relacje z sąsiadami,
- charakteryzuje członkostwo Polski w NATO,
- wymienia, w jakich międzynarodowych misjach i operacjach pokojowych bierze udział Polska,
- wie, czym zajmują się ambasady i konsulaty,
- wymienia cele i etapy integracji europejskiej (traktaty rzymskie, traktaty z Maastricht, Nicei, Lizbony)
- zna prawa i obowiązki wynikające z posiadania obywatelstwa Unii Europejskiej, wyjaśnia, czym zajmuje się ONZ, jej najważniejsze organy (Zgromadzenie Ogólne, Rada Bezpieczeństwa, Sekretarz Generalny) i wybrane organizacje międzynarodowe,
- wyjaśnia, co to jest terroryzm i w jaki sposób próbuje się go zwalczać,
- wymienia cechy i umiejętności człowieka przedsiębiorczego,

- wymienia podmioty gospodarcze (gospodarstwa domowe, przedsiębiorstwa, państwo) i omawia związki między nimi,
- podaje przykłady racjonalnego i nieracjonalnego gospodarowania,
- wymienia główne dochody i wydatki gospodarstwa domowego,
- wie, jakie prawa mają konsumenci i jak mogą ich dochodzić,
- omawia na przykładach funkcje i formy pieniądza w gospodarce rynkowej,
- wie, czym zajmują się: bank centralny, banki komercyjne, giełda papierów wartościowych,
- wymienia podstawowe pojęcia dotyczące gospodarki narodowej: produkt krajowy brutto (PKB), dochód narodowy, PKB per capita, wzrost gospodarczy, inflacja, recesja,
- wymienia najważniejsze dochody i wydatki państwa,
- zna główne rodzaje podatków w Polsce (PIT, VAT, CIT),
- zna główne elementy działań marketingowych (produkt, cena, miejsce, promocja),
- potrafi omówić system szkolnictwa ponadgimnazjalnego w Polsce
- wymienia główne prawa i obowiązki pracownika,
- wymienia główne przyczyny bezrobocia w swojej miejscowości, regionie i Polsce,
- podaje przykłady zjawisk z szarej strefy w gospodarce,
- potrafi uzasadnić potrzebę przestrzegania zasad etycznych w życiu publicznym i podaje przykłady skutków ich łamania.
- omawia problemy i perspektywy życiowe młodych Polaków (na podstawie samodzielnie zebranych informacji),
- omawia wybrany problem społeczny ważny dla młodych mieszkańców swojej miejscowości i rozważa jego możliwe rozwiązania,
- wymienia główne podmioty życia publicznego (obywatele, zrzeszenia obywatelskie, media, politycy i partie, władza, instytucje publiczne, biznes, itp.) i pokazuje, jak współdziałają i konkurują one ze sobą w życiu publicznym,

III. OCENA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW NA LEKCJACH WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

1. Założenia ogólne:

1. Proces nauczania i oceniania są ze sobą ściśle powiązane, stanowią stały element planowania procesu kształcenia.
2. Ocenianie na lekcjach wiedzy o społeczeństwie odbywa się w formie oceniania bieżącego, okresowego i końcowo rocznego.
3. W każdym momencie kształcenia dokonywane jest ocenianie wspomagające mające na celu monitorowanie rozwoju ucznia. Ma ono charakter ciągły, odbywa się na bieżąco w klasie.
4. Na ocenę z wiedzy o społeczeństwie składa się wiedza merytoryczna, posługiwanie się terminologią właściwą przedmiotowi, umiejętność uzasadniania, argumentowania, sposób rozwiązywania problemów, kreatywność, umiejętność komunikowania, jasność, precyzyjność wypowiedzi, a także umiejętność powiązania wiadomości i wykorzystania posiadanej wiedzy w nowych sytuacjach poznawczych

2. Kryteria oceny:

Ocenę *celującą* otrzymuje uczeń, który:

- w wysokim stopniu opanował wiedzę i umiejętności z danego przedmiotu określone programem nauczania;
- samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia;
- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych;
- proponuje rozwiązania nietypowe;
- swobodnie posługuje się terminologią naukową;
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, sportowych i innych, kwalifikując się do finałów na szczeblu regionalnym, wojewódzkim albo ogólnopolskim, lub posiada inne porównywalne osiągnięcia;
- charakteryzuje się umiejętnością komunikacji interpersonalnej w różnych sytuacjach;
- w swoich wypowiedziach używa języka ojczystego, poprawnego pod względem stylistycznym, gramatycznym, składniowym

2. ocenę *bardzo dobrą* otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony podstawą programową w danej klasie;
- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w podstawach programowych;
- potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach;
- potrafi samodzielnie planować i organizować proces uczenia się dokonując samooceny własnej pracy; potrafi przedstawić własne poglądy i opinie;
- w swoich wypowiedziach używa języka ojczystego poprawnego pod względem stylistycznym, gramatycznym, składniowym;
- posługuje się terminologią poszczególnych przedmiotów nauczania;
- aktywnie włącza się w pracę grupy pełniąc jednocześnie jedną z wiodących funkcji;
- poszukuje, porządkuje i wykorzystuje informacje korzystając z różnych źródeł ze szczególnym zwróceniem uwagi na umiejętność obsługi komputera i Internetu.

3. ocenę *dobłą* otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności określone podstawami programowymi w danej klasie na poziomie wymagań
- rozszerzających;
- stosuje wiadomości w sytuacjach typowych według wzorów znanych z lekcji i podręcznika;
- planuje, organizuje i ocenia własną pracę;
- umie pracować w zespole;
- poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje (wykonuje)
- samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne;
- logicznie wypowiada się i zna podstawowe pojęcia właściwe
- terminologii przedmiotowej.

4. ocenę *dostateczną* otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności (niezbędne do życia- proste i uniwersalne) na poziomie nie przekraczającym wymagań zawartych w podstawie programowej;
- umie praktycznie wykorzystać wiadomości w konkretnych ,typowych sytuacjach;
- rozwiązuje (wykonuje) typowe zadania teoretyczne o średnim stopniu trudności;
- rozumie i za pomocą nauczyciela wyjaśnia ważniejsze zjawiska;
- popełnia nieliczne błędy językowe.

5. ocenę *dopuszczającą* otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w opanowaniu podstaw programowych, ale nie przekreślają one możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej
- wiedzy z danego przedmiotu w ciągu dalszej nauki;
- rozwiązuje (wykonuje) z pomocą nauczyciela typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności;
- nie dostrzega związków między posiadanymi informacjami;
- popełnia liczne błędy językowe, posługuje się językiem potocznym.

6. ocenę *niedostateczną* otrzymuje uczeń, który:

- pomimo działań wspomagających i zapobiegawczych ze strony nauczyciela nie spełnia kryteriów oceny dopuszczającej;
- nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawach programowych, a braki te uniemożliwiają mu dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu;
- nie jest w stanie rozwiązać (wykonać) zadania o niewielkim (elementarnym) stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela.

4. Formy oceniania

Nauczyciel jest zobowiązany stosować różnorodne formy sprawdzania poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wymagań edukacyjnych oraz dokonywać systematycznej ich oceny. Wykorzystanie różnych form kontroli służy również indywidualizacji procesu nauczania.

Wymagania edukacyjne oceniamy przez

a) pisemne prace klasowe, testy	(1-4)
sprawdziany	(1-2)
referaty	(0-2)
b) diagnozy	(0-6)
c) wypowiedzi pisemne i ustne	(1-6)
d) formy problemowe, formy praktyczne (w tym udział w projekcie i praca w grupach)	(1-4)
e) zadania domowe	(1-4)
f) zeszyt	(1 w semestrze)
g) aktywność	(1- 5)

a) Ocena sprawdzianów i prac klasowych ustalana jest według następującej skali:

Kartkówki i sprawdziany sprawdzają podstawową wiedzę i umiejętności, opanowane na ostatnich kilku (kilkunastu) lekcjach oraz systematyczność pracy. Forma ta może być niezapowiedziana, jeśli obejmuje materiał, z co najwyżej trzech ostatnich omawianych tematów lekcyjnych.

Prace klasowe stanowią podsumowanie treści i umiejętności z danego bloku tematycznego. Na tydzień przed pracą klasową uczeń otrzymuje informację o terminie pracy klasowej oraz zakresie obowiązującego materiału. Prace klasowe poprzedzone są lekcją powtórzeniową.

poniżej 30%	niedostateczny
od 30% i poniżej 55%	dopuszczający
od 55% i poniżej 75%	dostateczny
od 75% i poniżej 90%	dobry
od 90% do 99%	bardzo dobry
100%	celujący

b) Ocena aktywności ucznia na lekcjach wiedzy o społeczeństwie realizowana jest na bieżąco, zależy od aktualnie stosowanych przez nauczyciela metod, form i realizowanych treści, obejmuje:

1. Częstotliwość zgłaszania się do odpowiedzi na zadane przez nauczyciela pytania lub wykonanie pracy pisemnej

2. Stosunku ucznia do poruszanej tematyki

- nie interesuje się tematem

- biernie uczestniczy w lekcji jako obserwator zna temat ale zabiera głos na polecenie nauczyciela

- aktywnie uczestniczy, wykazuje inicjatywę, zadaje pytania, dyskutuje, zabiera głos

- wykazanie się wiedzą ponadprogramową i dociekliwością przynoszenie dodatkowych materiałów)

3. Udział w dyskusji kierowanej przez nauczyciela

4. Zaangażowanie w pracy grupowej oraz w trakcie innych aktywnych metod realizowanych w trakcie lekcji

5. Przygotowanie do lekcji wykraczające poza określony przez nauczyciela zakres materiału

c) Ocena za zeszyt wystawiana pod koniec każdego okresu, obejmuje:

- prowadzenie zeszytu według wskazań nauczyciela
- uzupełnianie zeszytu dodatkowymi treściami tematycznymi z różnych innych, poza podręcznikowych źródeł informacji,
- estetykę

d) Ponadto do oceny w aktywności ucznia zalicza się:

- udziale w konkursach przedmiotowych
- udziale w konkursach wskazanych przez nauczyciela przedmiotu
- aktywnym uczestnictwo w przedsięwzięciach szkolnych w których występują elementy wiedzy historycznej (np. uroczystości z okazji świąt państwowych), obywatelskiej lub europejskiej
- udokumentowany udział w zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych
- udokumentowane osiągnięcia szkolne i pozaszkolne (indywidualnie)

3. Klasyfikacja śródroczna i roczna

Przy ustaleniu oceny śródrocznej i rocznej nauczyciele korzystają ze średniej ważonej

Testy, prace klasowe	waga 2
Sprawdziany krótsze, diagnoza	waga 1
Wypowiedzi ustna	waga 1
Wypowiedzi pisemne	waga 1
Formy problemowe	waga 1
Formy praktyczne	waga 1

Zadania domowe	waga 1
Aktywność	waga 1
Zeszyt	waga 1

Ocena śródroczna jest średnią ważoną ocen cząstkowych

Powyżej 1,8	ocena dopuszczająca
Powyżej 2,8	ocena dostateczna
Powyżej 3,8	ocena dobra
Powyżej 4,8	ocena bardzo dobra
Powyżej 5,4	ocena celująca

Ocena roczna wyliczana jest ze wszystkich cząstkowych ocen zdobytych przez ucznia w ciągu całego roku.

4. Warunki i tryb uzyskiwania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna

W przypadku stwierdzenia, że roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych została ustalona niezgodnie z przepisami prawa dotyczącymi trybu ustalania tej oceny, dyrektor szkoły powołuje komisję, która przeprowadza sprawdzian wiadomości i umiejętności ucznia, w formie pisemnej i ustnej, oraz ustala roczną ocenę klasyfikacyjną z danych zajęć edukacyjnych. Ustalona przez komisję roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych nie może być niższa od ustalonej wcześniej oceny. Ocena ustalona przez komisję jest ostateczna, z wyjątkiem niedostatecznej rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych, która może być zmieniona w wyniku egzaminu poprawkowego. Szczegółowe informacje zawarte są w ZWO.

5. Informacja zwrotna

Nauczyciel- uczeń

1. Nauczyciel przekazuje uczniom informacje na temat ocen
2. Uczeń ma możliwość otrzymania dodatkowych wyjaśnień i uzasadnienia do otrzymanej oceny
3. Nauczyciel pomaga w samodzielnym planowaniu rozwoju
4. Nauczyciel motywuje do dalszej pracy

Nauczyciel – rodzic/ prawny opiekun

W czasie zebrań z rodzicami, spotkań indywidualnych oraz rozmów interwencyjnych nauczyciel przekazuje rodzicom / prawnym opiekunom

1. Informacje o aktualnym stanie rozwoju i postępach w nauce
2. Dostarcza rodzicom informacji o uzdolnieniach i trudnościach w nauce
3. Przekazuje wskazówki do pracy z uczniem

Nauczyciel- wychowawca klasy- pedagog szkolny

1. Nauczyciel wpisuje oceny do dziennika lekcyjnego
2. Nauczyciel informuje wychowawcę klasy o aktualnych osiągnięciach i zachowaniu ucznia
3. Nauczyciel/ wychowawca klasy informuje pedagoga szkolnego o problemach wychowawczych lub innych sytuacjach wymagających jego interwencji

IV. EWALUACJA

Przedmiotowy system oceniania z wiedzy o społeczeństwie będzie w miarę potrzeb podlegał modyfikacji uwzględniając

- 1. Informację zwrotną nauczyciel – uczeń – rodzic**
- 2. Zmiany w Wewnątrzszkolnym Systemie Oceniania**
- 3. Zmian w aktach prawnych dotyczących promowania, oceniania i klasyfikowania**

Choszczno, 03.12.2018